

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

Jaaroverzicht en gemeenteopbouw

kerkelijk leven

In de weken dat ik bezig ben met het afronden van het jaaroverzicht 2006 voor het handboek van de Gereformeerde Kerken in Nederland, vroeg ook een ander project mijn aandacht: de herziening van een artikel op de website 'Gemeente Vandaag' over de functies van de kerk. In wezen gaat het daarbij over dezelfde dingen: er gebeurt geweldig veel binnen de gemeente van Christus en die gemeente heeft haar eigen plaats in deze wereld, maar hoe orden je die gebeurtenissen? Hoe krijg je daar een beetje overzicht over?

J.H. Kuiper ■

In dit nummer

<i>Jaaroverzicht en gemeenteopbouw - J.H. Kuiper</i>	315
<i>Orde in de kerk</i>	
<i>Meditatief - H. Drost</i>	318
<i>Diepe barmhartigheid</i>	
<i>Wandelen met God - K. van den Geest</i>	319
<i>Laat zien, je nieuwe leven!</i>	
<i>Van binnen naar buiten - L.J. Joosse</i>	321
<i>Geloof in een nieuwe missie (I)</i>	
<i>Lied van de week - J. Smelik</i>	324
<i>Liedboek gezang 171</i>	
<i>Meegelezen - T. Groenveld</i>	326
<i>Jaloers</i>	
<i>Uit de kerken</i>	

Tegelijk was ik bezig met het redigeren van andere artikelen over geestelijk leiderschap, missie en visie voor de kerk en dan komt weer een andere vraag boven: is er een lijn te ontdekken in wat je doet, als plaatselijke gemeente en in mindere mate ook als gemeenten samen?

Wat daarin naar voren komt is de behoefte of noodzaak om te weten waar je staat. Tegelijk is er het verlangen om uit te komen waar je wilt. En dan kun je de stappen beschrijven die nodig zijn om daar te komen (ik gebruik nu even niet de management vaktermen die je daar ook bij zou kunnen noemen). Vanuit de combinatie van deze onderwerpen kom ik bij het idee om een en ander in elkaar te schuiven en de stof voor het jaaroverzicht te ordenen volgens de vier functies van de kerk die te onderscheiden zijn: een verkondigende, missionaire, pastorale en diaconale functie. In dit artikel voor *De Reformatie* wil ik dat verantwoorden en uitleggen wat daar volgens mij de voordelen van zijn. Ik doe dat niet door die functies te behandelen, die elementen van kerkzijn, maar door met u na te denken over het nut en de plaats van zo'n overzicht. Waarom heb

je eigenlijk een ordening nodig en welke kies je dan?

Chronologie

Het is immers ook mogelijk om te zeggen: een jaaroverzicht? Dat is gewoon een zak vol gegevens en geef die maar chronologisch weer. Begin met januari en ga zo de maanden langs. Dan zijn er maanden waarin veel te noemen valt en andere, bijvoorbeeld juli/augustus, waarover je weinig te vertellen hebt. Het lijkt een heel eerlijke oplossing. De kroniekschrijver loopt de anderen niet met zijn mening voor de voeten en ieder kan met het materiaal doen wat je maar wilt. Bovendien blijft er niets liggen, omdat het niet in een van te voren bedacht schema geperst hoeft te worden.

het geruststellende idee dat je al analyserend ook vat hebt op wat er gebeurt

Toch is deze objectiviteit maar schijn. Vergelijk het even met een krant, die dagelijks uitkomt. Uit de enorme massa nieuwsberichten die binnenkomt van diverse kanten, maakt een redactie haar keus: dit plaatsen we wel en dit nu net niet. Dat geeft iedere krant zijn eigen kleur. Ook bladen die zeggen dat ze alleen maar nieuws geven (*Metro*, *Spits*, enz.), laten in de selectie ervan dus wel degelijk iets van zichzelf zien: wij vinden het belangrijk dat u het volgende weet. Je merkt dat als er iets gebeurt dat de aandacht trekt, bijvoorbeeld een heel triest geval van huiselijk geweld. Dan zie je opeens allerlei berichten daarover verschijnen die misschien anders niet eens vermeld zouden worden. Zo ontstaat ook een hype. Een stortvloed van berichten die inspeelt op angstgevoelens bij de mensen.

Kortom: je geeft wel in een chronologisch overzicht de schijn van objectiviteit, maar meer dan een schijn is het ook niet. Je kunt niet alles vermelden. Zeker niet in het beperkt aantal pagina's voor een jaaroverzicht. Dus je maakt een keus, zonder die in de opzet van je verhaal te kunnen verantwoorden.

De toestand van de kerk

Uit mijn jeugd herinner ik mij de radiopraatjes van mr. G.B.J. Hiltermann over de toestand in de wereld. Normaal ging de radio niet op zondag aan, maar voor hem werd een uitzondering gemaakt. Hij deed op een knappe manier wat commentatoren in de kranten nog steeds doen: hij zette de gebeurtenissen van de week in een kader. Wat moet je met al die feiten en feitjes en hoe passen ogenschijnlijk tegengestelde zaken in de buitenlandse politiek toch bij elkaar. Hoe laat je zien dat er een verband ligt

tussen de concrete beslissingen die genomen worden en de erachter liggende visie van de groten der aarde. Dat had iets geruststellends en tegelijk iets beangstigends. Om het laatste maar eerst te noemen: veel maskers werden afgerukt en de toestand van de wereld was nooit ongedeeld positief. Het geruststellende was het idee dat je kreeg dat je al analyserend ook vat hebt op wat er gebeurt.

Dit soort commentaar staat ook in een geur van objectiviteit. Je begint immers bij de feiten en van daaruit analyseer je en geef je een betekenis aan die feiten. Maar dat gebeurt vanuit een in de praktijk vaak verzwegen visie op de wereld. Bijvoorbeeld een visie dat gezond verstand en het kiezen van een liberale koers uiteraard samenvallen. Echt objectief is het dus niet en kan het ook niet zijn.

Voor een jaaroverzicht van de kerken in 2006 leer ik eruit dat het nodig is om wat er gebeurt te plaatsen in een verband. Daar kun je de lezers mee helpen, als je het tenminste goed doet. En ook dat je heel eerlijk moet zijn over het kader dat je gebruikt. Waarom en hoe maak je je keus uit de grote reeks van gebeurtenissen. Welk vuur wil je aanwakkeren?

Thermometer

Een keer per jaar geeft het *Nederlands Dagblad* een editie uit met alleen goed nieuws. Rond de Dankdag voor gewas en arbeid, in november. Natuurlijk staat er verder ook goed nieuws in de krant, maar dan komt het speciaal voor de aandacht. Tel uw zegeningen en door ze op een rij te zetten, help je mensen daarbij. Eigenlijk is dat tekenend voor de selectie van het nieuws in de andere edities. Om even een kerkelijk voorbeeld te noemen: nieuws is niet dat tweehonderd predikanten de afgelopen zondag het evangelie gebracht hebben; nieuws is wel dat er een van hen afgezet moest worden. De problemen komen voor de aandacht en de goede dingen zijn bekend of worden dat verondersteld te zijn. Als je een krant vergelijkt met een thermometer die de temperatuur van samenleving en kerk opmeet, dan lijkt die op een minimum-maximum thermometer die blijft hangen op de extremen. Natuurlijk is dat interessant: hoe koud is het vannacht geweest? Is de voorspelde minimumtemperatuur gehaald?

Het kan niet anders of een jaaroverzicht heeft ook aandacht voor de extremen. Wat zijn de heel opvallende negatieve dingen die gebeuren en zijn er ook heel mooie dingen. Je moet daar wel mee uitkijken. Wil je misschien slecht nieuws. Zoals een cabaretier jaren geleden zei: "de toestand is ernstig, in de haven is een rubberboot opgeblazen". Maar wil je een jaaroverzicht kunnen gebruiken als instrument voor gemeenteopbouw - en dat is mijn droom voor een jaaroverzicht, dan moet je toch meer uitgaan van de gemiddelden, van het totaalbeeld. Voor 2006 kun je niet om de stelling heen van het voormalige blad *Reformanda*: de gereformeerde kerk (v) bevindt zich in een crisis. Dan

kun je daar alle verschijnselen bij zoeken die bedenkelijk zijn. Je moet je dan wel de vraag stellen, of je de werkelijkheid daarmee niet vertekent.

Bij deze vraag hangt veel af van de taxatie van wat er gebeurt. Als je vindt dat er in de kerk nu sprake is van schrijfkritiek, kun je niet anders dan over een crisis spreken. Dat raakt het hart. Als je, zoals ik, daar niet zoveel van merkt, kijk je ook anders tegen publicaties aan waar je ook wel je mening over hebt, maar die toch staan in de door God gegeven ruimte.

Kortom: ik neem de temperatuur op van de kerken. Mijn belangstelling gaat daarbij uit naar het totale beeld. Vandaar dat ik naast de papieren nieuwsbronnen ook gebruik maak van de mogelijkheid om vragen te stellen aan de kerken. Dat gebeurt al een paar jaren en verreweg de meeste kerkenraden geven antwoord op de dingen die ik vraag. Mijn dank hiervoor is groot.

Kerkelijk onderzoek

Ook daarbij heb ik een droom. Ik ben namelijk niet de enige die vragen stelt. Ik kan me voorstellen dat een scriba er horendol van wordt als er weer eens een lijst binnenkomt. Van een deputaatschap, of van een student die onderzoek doet, van de redacteur van het handboek, etc. En wat gebeurt er met al die resultaten, al dan niet verantwoord opgezet vanuit de eisen voor een kwalitatief onderzoek (die van mij zijn zo in ieder geval niet bedoeld). Ik kan me voorstellen dat er hierin enige coördinatie komt. Om die scriba's te ontlasten, maar ook om de gegevens ter beschikking te stellen aan anderen. Misschien ook wel om de vragen op elkaar af te stellen, zodat je kunt vergelijken. Voor mijn werk in het kader van het jaaroverzicht zijn alle onderzoeken die ik kan achterhalen, belangrijk. Maar waar vind ik ze en hoe weet ik dat ze uitgevoerd zijn?

Hier zit een overtuiging achter. Wil je immers als plaatselijke gemeente een koers ontwikkelen voor de toekomst, dan heb je diep inzicht nodig in wat God zelf over zijn volk vertelt in de Bijbel. De leeservaring van dat volk die in de belijdenis meekomt, is daarbij een goede hulp. Maar je moet ook weten wat er speelt in deze tijd. Zowel in de kerk als in de wereld. Hoe staan de dingen ervoor? Daarbij kunnen die gegevens helpen, die via onderzoeken en onderzoekjes beschikbaar komen. Het is te gemakkelijk om dan te zeggen dat er leugens, grote leugens en statistieken zijn. Uiteraard moet je de gegevens die er zijn, correct interpreteren. Onmisbaar is die kennis van de werkelijkheid wel. En natuurlijk niet omdat wat de meerderheid doet opeens normaal is.

Koers

Het woord viel net al: koers. Op zichzelf een heel normaal gegeven. Juist als je beseft wat

je missie is als kerk (een bijbels woord dat ook in de wereld gebruikt wordt) en je van daaruit en in besef van de tijd waarin je leeft een visie ontwikkelt, spreek je al over koers. Je hebt een beeld van de gemeente op je netvlies waar je graag zou willen uitkomen en je ontwikkelt stappen om er te komen. Niets mis mee. Daarbij maak je keuzes. Heel sterk zie je dat bij die gemeenten binnen ons kerkverband die in een grote stad missionaire gemeente zijn en daarbij nadenken over de vraag wat dit betekent voor de inrichting van het kerkelijk leven en de kerkdienst. De 'Stadshartkerk' in Amsterdam bijvoorbeeld. Die keuzes liggen anders in de gemiddelde dorpsgemeente in het noorden van het land. Dat ligt ook voor de hand: de samenleving is daar anders.

Het woord koers gebruik je dan wel anders dan een tijd geleden. Toen ging het erom dat wat er gebeurde binnen de kerken gemeten werd aan vaste maatstaven. Een vorig schrijver van een jaaroverzicht verzuchtte bij de opening ervan ook dat je het dan ook nooit goed deed. Je moet je mening geven, maar niet iedereen blijkt die te delen. Mijn insteek is in dit geheel bescheiden.

Gemeentes zetten zelf hun koers uit: hoe zijn we kerk van Christus in onze eigen situatie. Mijn werk daarbij is die situatie een beetje te verhelderen via een overzicht van trends en discussies. Uiteraard vanuit een hartelijke instemming met de Bijbel en de belijdenis.

Visie

Een van de vele mooie dingen van het jaar 2006 was het congres 'Kerk waar ben je', van de 'Deputaten voor de Toerusting van de Evangeliserende Gemeente'. Je kunt daar alles over nalezen op de website www.missionair.nl. Mooi vanuit mijn optiek omdat daar precies bij elkaar komt, waar het in dit artikel over gaat. Kerkzijn in het Nederland van 2006. Evangelisatie, niet als hobby voor de enkelingen, maar als bestaanswijze van de gemeente. Wat gaat dat in de praktijk betekenen? Je visie op kerkzijn werkt door in de praktijk. Het is belangrijk omdat uit het materiaal van dit congres blijkt dat het hebben van visie heel praktisch is. Het stimuleert enorm. Zo leeft de kerk. Juist zulke dingen stimuleren om ook het jaaroverzicht die positieve instelling mee te geven. Vanuit de zekerheid dat wij hier in onze tijd bezig zijn om zo getrouw mogelijk Christus te dienen, maar dat Hij zelf onvermoeibaar door gaat met de vergadering van zijn gemeente van het begin van de wereld tot aan het einde. De toekomst is van Christus en voor zijn gemeente.

Ds. Jan Kuiper is productontwikkelaar bij 'Steunpunt Gemeenteopbouw'.

Diepe barmhartigheid

“Ik schenk genade aan wie ik genade wil schenken, en ik ben barmhartig voor wie ik barmhartig wil zijn”

Exodus 33:19b

H. Drost ■

Ze waren amper 14 dagen getrouwd. Toen hij wat eerder van zijn werk thuiskwam, lag zijn vrouw in bed met z'n beste vriend. Razend werd hij. Hij liep de deur uit om geen moord te plegen. 'Nu heeft ze alles kapot gemaakt. Ik stuur haar weg. Ik heb zelfs het recht haar de deur uit te gooien'. Als hij later thuiskomt, treft hij een ellendig hoopje mens aan. Ze huilt, ze wringt haar handen, ze smeekt om vergeving, ze bedelt om genade. En als hij haar zo onbeheerst ziet snikken en ziet hoe kapot ze van haar fout is, voelt hij zijn woede wegzakken: 'moet je haar zien..., wat een ellende..., er komt iets naar boven in zijn gevoel van... ja, hoe moet je dat zeggen? Medelijden, verdriet om haar pijn...

Wie dat een klein beetje na kan voelen, begint op het spoor te komen van wat de Bijbel bedoelt met dat geweldige woord 'barmhartigheid' en dat God Zelf barmhartig is.

Was het niet Zijn jonge vrouw die Hij uit Egypte had gehaald, Zijn bruid die Hij door de zee had gedragen, die kort daarna overspel pleegde bij de berg met een stierkalf? Woedend was de HERE. Razend was Hij. Mozes smeekt en bedelt en vraagt of de HERE toch nog mee wil gaan: 'laat ons niet alleen gaan, ga toch met ons mee, laat ons niet alleen'. En God wordt emotioneel. Hij wordt bewogen. Zo is Hij. Hij roept het uit dat Hij zo is - dat is Zijn naam. Zijn hart spreekt. Zo is de HERE, onze God.

God is gevoelig

Het woord 'barmhartigheid' heeft in de Bijbel te maken met de moederschoot. Hoe dat in z'n werk gaat, zien we als we denken aan twee vrouwen die voor de troon van koning Salomo ruzie maken om een kind. De koning van de wijsheid geeft dan de opdracht om het kind doormidden te snijden en iedere vrouw een helft te geven. Een redelijk wrede opdracht, maar zo wordt duidelijk wie de echte moeder is. Bij de echte moeder gaat het moederlijk gevoel werken¹.

In de Bijbel is barmhartigheid niet alleen emotie, maar ook actie die opkomt uit emotie. Het woord komt bij de evangelist Lukas voor in de gelijkenis

van de barmhartige Samaritaan. Hij ziet iemand langs de weg liggen. De man is in elkaar geslagen. Dan komt dezelfde soort emotie naar boven. Hij krijgt medelijden, verzorgt de gewonde man en zorgt voor onderdak. Zo heeft hij - zegt de Here Jezus - barmhartigheid bewezen.²

Barmhartigheid is de bron waaruit Gods actie opkomt. God zag hoe ellendig wij er aan toe zijn. Hij ziet de tranen. Het is onze eigen schuld. Wat hebben wij gedaan? Wat doen wij? We hebben de zonde over ons heen gehaald. We gaan er gewoon mee door. We hebben een enkeltje richting hel verdiend.

Maar als Hij ziet hoe de zonde huishoudt onder de mensen, raakt Hem dat. Hij gaat er wat aan doen. Hij geeft Zijn kind. Hoe diep is Gods liefde.

Als je daar iets van gaat begrijpen, ga je veel van de HERE houden. Dat brengt je tot lofprijzing. Het gaat er om God Zelf te leren kennen. Dat geeft een persoonlijke relatie die niet in de eerste plaats afhangt van wat er met je gebeurt. Luther schreef: 'Wie God alleen looft, wanneer Hij hem (of haar) weldoet, bemint en looft God niet echt'. Het gaat om Hem zelf. Hem kennen betekent van Hem houden.

Ja, als je ziet hoe diep de zonde is, ga je beseffen hoe diep Gods liefde gaat, en ga je zingen over Gods barmhartigheid, Zijn warme hart.

“Liefdevol en genadig is de HEER, hij blijft geduldig en groot is zijn trouw. Niet eindeloos blijft hij twisten, niet eeuwig duurt zijn toorn”.

Ds. Henk Drost is predikant van de Gereformeerde Kerk te Houten.

noten:

¹ 1 Koningen 3:26

² Lukas 10:37

Laat zien, je nieuwe leven!

wandelen met God

‘Goede werken’, daar was toch iets mee? Goede werken zijn helemaal niet goed! Ik had altijd begrepen, dat je er daarmee niet komt. Vanwaar dan de vraag: waarom móeten we goede werken doen, in Catechismus zondag 32?

K. van den Geest ■

Eenzijdig

Iedereen z’n eenzijdigheden. Zeggen wij gereformeerden soms niet vrij makkelijk: je zonden worden je vergeven, altijd weer? In het leven van een gelovige is het vallen en opstaan. Verder dan dat kom je nooit. Maar gelukkig: God vergeeft!

Dat is veel (noem het maar even) ‘charismatische christenen’ veel te mager. Zij zeggen graag: geloven in Christus en zo vergeving van zonden krijgen, is niet meer dan een eerste stap in je wedergeboorte. Waar het om gaat, is ‘leven door de Geest’! Dan kom je echt verder: een bloeiend gebedsleven, bijzondere ervaringen en kracht! De Bijbel houdt die beide veel dicht bij elkaar: vergeving en vrijspraak dankzij het offer van Christus aan de ene kant; maar tegelijk vernieuwing van je leven door de Geest van diezelfde Christus! Die twee horen bij elkaar als twee kanten van één medaille.

Ik denk wel eens: veel charismatisch georiënteerde christenen zouden eens wat meer volwassen moeten worden. Daarmee bedoel ik: erken nu gewoon, dat je nooit los komt van het kruis van Christus. Dat er veel miserabels blijft in je leven. Graag helemaal in de Geest zijn, is dat niet een bewijs van ontkenning van een stuk gebrokenheid en zwakte in je leven en in het bestaan in het algemeen? Je komt echt het kruis nooit voorbij...

Maar net zo goed kunnen wij aan de andere kant mank gaan. Dan krijg je een miserabel, zelfs burgerlijk soort christendom. Geen leven uit geloof, maar een weinig inspirerende houding van aanpassing aan de wereld, zonder duidelijke eigenheid of radicale keuzes.

Nee, daarom ‘moeten’ we goede werken doen: vergeving gaat niet zonder vernieuwing. Een heilig leven hoort bij mensen die werkelijk met Christus verbonden zijn in een bewust en levend geloof! Dat ‘moet’ in die zin, dat het één niet kán zonder het ander.

Laat zien: aan God

Laat daarom maar zien, dat je met Christus leeft. Want Hij wil je hele hart en leven richten op God en zijn eer. Hij gaat ervoor zorgen, dat ik voor God en voor hem alleen leven wil. Als de Catechismus dat ‘dankbaarheid’ noemt, dan wordt dat bedoeld: dat je leeft voor God! Dat is het werk van Christus: mensen met hart en ziel en leven richten op de eer van de Vader. Anders gezegd: je gaat lijken op Christus. Je wordt vernieuwd naar zijn beeld. Hij leefde en leeft helemaal voor de Vader. Zo wil

Hij ook ons maken: mensen die leven voor hun hemelse Vader.

Soms lijkt het alsof Jezus zelf die goede werken maar relativeert. Alsof het niet zo op goede *werken* aankomt als wel op een goed *hart*. Zo zegt Jezus tegen de Farizeeën: “Overdenk eens goed wat dit wil zeggen: barmhartigheid wil ik, geen offers” Wat nu? Zegt Jezus: Gods regels en geboden doen er niet toe? Het gaat God alleen maar om ‘barmhartigheid’? Wat is die barmhartigheid? Ik zou zeggen: niet veel anders dan die ‘dankbaarheid’ van de Catechismus. Dat je God dient met je hart.

Zo hoor je soms zeggen: het gaat niet om wat je doet, maar om wat je bent. Het gaat niet om daden, maar om houding, de instelling van je hart. Wat heeft God er aan als je dingen doet volgens de regels, maar niet uit je hart? Toch is dat een vergissing. God wil, dat je heilig bent. Dat heilig zijn, dat blijft niet iets van binnen, nee, dat wordt zichtbaar, voelbaar, merkbaar! Dat is te zien! Zondag 32 spreekt van ‘met je hele leven *tonen* dat je God dankbaar bent’. En in diezelfde zondag wordt een aantal ontsporingen genoemd: je kunt niet gered worden als je in zonden leeft. Als je vreemd gaat (in gedachten of daden), als je jezelf en je eigen genot hoger hebt dan God, als je macht zoekt in je bezit, als je elk weekend teveel drinkt of jezelf niet beheerst. En ga zo maar door: met zo’n levenswijze kom je het koninkrijk niet in. God wil graag heilige mensen zien. Zien!

Inderdaad begint het met innerlijke verandering (barmhartigheid, geen offers). In Rom. 12:1 en 2 zien we het naast elkaar: offer jezelf als levend offer, als geestelijke offerdienst; dan verandert je innerlijk, maar dan ontdek je (en erken je!) ook wat God wil! Dan komt er uit wat er in zit, wordt zichtbaar wat onzichtbaar was. Een heilig leven. Waarover de dichter van Psalm 119 gedurende 176 verzen niet van ophouden weet: heerlijk, om naar Gods geboden te leven! Vreugde van de wet!

Bemoedigend!

Laat zien, dat nieuwe leven. Aan God! Ook met het oog op jezelf! Ook daar wijst zondag 32 op: je mag uit de vruchten afleiden, dat je geloof werkt. Aan de vruchten kent men de boom, zei Jezus (Matt. 7:16). Daaruit mag je des te meer overtuigd zijn: Jezus leeft in mij!

Oké, daar is heel wat over te doen geweest. Het is vaak misbruikt. En daardoor vaak verdacht. Er was een tijd, dat men je zo maar om de oren sloeg met de kreet ‘subjec-

tivisme'. Kijk ik naar m'n eigen 'goede werken', dan word ik alleen maar onzeker. Niet doen! Kijk alleen maar naar Gods beloften en het volbrachte werk van Christus! Want kijken naar jezelf is kijken, of je geloof wel echt is. En dan slaat onmiddellijk de twijfel toe.

vergeving gaat niet zonder vernieuwing

Maar je mag gerust kijken naar jezelf. Maar dan niet óf je geloof wel echt is. Nee, je *ziet, dat het werkt!* Beter: dat *Hij* werkt! Jezus werkt, door zijn Geest! Je mag dat gaan zien: kijk, Hij is met en in mij bezig! Goede daden zijn dan niet zo zeer het bewijs, maar wel de bevestiging. Geen voorwaarde of graadmeter, wel een enorme stimulans! Het goede dat ik al doe, het mag ervan getuigen: kijk, God woont en regeert in mij! We moesten maar eens wat meer genieten van Gods werk in ons. En ook er wat meer van getuigen. Het zit er bij ons zo diep in: nee, ik ben zondig en verdorven. Nooit, maar dan ook nooit mag ik hoog opgeven van mezelf. Nee, inderdaad: niet van mezelf. Wel van Christus, zijn werk, zijn Geest! Getuig er maar van! Want weet je hoe bemoedigend het is. dat je mensen om je heen mag zien bij wie je ziet: kijk, een mens in wie Christus woont! Dat je ook in je eigen leven mag gaan zien: kijk, er groeit iets nieuws! Toen ik leerde fietsen, viel ik eerst heel wat keren op m'n snufferd. Ik weet nog dat ik dacht: ik leer het nooit... Maar m'n vader zei: doorgaan, dóen! Aarzelend stapte ik weer op dat wiebelige voertuig. En opeens, het ging! En toen wist ik van geen ophouden meer. Harder, verder! Eerst was ik bang. Toen ik de slag te pakken kreeg, werd het m'n lust en m'n leven! Gods geboden doen, je gaat er van genieten. Als je 't maar doet.

Je naaste winnen

Laat maar zien, dat nieuwe leven! Zien! Moet ik er dan mee te koop lopen? Ja, in zekere zin wel. Wat vinden je medemensen van jou, van de kerk en van christenen? Veel jongeren zeggen: mij niet gezien, elke zondag in de kerk, geen seks voor het huwelijk... Weinig aantrekkelijk, zo'n akelig leven, als je gelooft! Men heeft er eerder afkeer van dan dat het uitnodigend is. Regels die je leven insnoeren!

Zien die mensen nog wel (ook jonge) christenen die overtuigde en dus overtuigende keuzes maken? Wat zijn er een hoop, die een niet-gelovige partner opduikelen in het 'uitgaans- of chat-circuit'. De stap naar een seksuele relatie is gauw genomen. Tja, zeggen ze, waarom eigenlijk ook niet, ik zou het zelf niet eens kunnen uitleggen. De volgende stap is die naar samenwonen: wat ligt er meer voor de hand? Hoe komt het dat ze geen duidelijke eigen overtuiging overeind houden? Is het niet vaak een soort verlegenheid? Dan komen velen niet verder dan: 'tja, samenwonen mag niet van de kerk (geloof ik...)'.

Maar alleen overtuigde keuzes zijn overtuigend. En dat zijn keuzes die niet opgelegd zijn omdat 'de kerk het zegt', maar die uit je hart komen. Keuzes vanuit een levende band met je hemelse Vader. Dan is het niet 'het mag niet van de kerk', maar: 'zo wil ik leven (en zó niet)!' Ik wil doen wat God graag wil! Heilig leven. Dat is niet alleen maar een zwakte bij sommige jongeren. Hoeveel volwassenen laten zo'n overtuigde en overtuigende christelijke levensstijl zien? Hoe staan wij bekend, bij onze burens, op ons werk? Als van die eigenaardige mensen die 's zondags met een stapel boekjes de deur uitlopen, haar netjes, kleren keurig, maar op maandag... (vul maar in)? Neem ik het nauw met declaraties en met spullen van de baas? Toon ik respect voor m'n team en ondergeschikten? Hoe sta ik bekend: als kreukvrij kerkmens, maar tegelijk als iemand die feestjes geeft met veel drank en op oudejaar een paar honderd euro verknalt? Er wordt op je gelet. Een dubbele moraal, daar prikken ze feilloos doorheen! Recht in de leer zijn, vraagt nog veel en veel meer om recht in je leven zijn! Hypocrisie wordt echt binnen één seconde doorzien!

Maar alleen overtuigde keuzes zijn overtuigend. En dat zijn keuzes die niet opgelegd zijn omdat 'de kerk het zegt', maar die uit je hart komen. Keuzes vanuit een levende band met je hemelse Vader. Dan is het niet 'het mag niet van de kerk', maar: 'zo wil ik leven (en zó niet)!' Ik wil doen wat God graag wil! Heilig leven. Dat is niet alleen maar een zwakte bij sommige jongeren. Hoeveel volwassenen laten zo'n overtuigde en overtuigende christelijke levensstijl zien? Hoe staan wij bekend, bij onze burens, op ons werk? Als van die eigenaardige mensen die 's zondags met een stapel boekjes de deur uitlopen, haar netjes, kleren keurig, maar op maandag... (vul maar in)? Neem ik het nauw met declaraties en met spullen van de baas? Toon ik respect voor m'n team en ondergeschikten? Hoe sta ik bekend: als kreukvrij kerkmens, maar tegelijk als iemand die feestjes geeft met veel drank en op oudejaar een paar honderd euro verknalt? Er wordt op je gelet. Een dubbele moraal, daar prikken ze feilloos doorheen! Recht in de leer zijn, vraagt nog veel en veel meer om recht in je leven zijn! Hypocrisie wordt echt binnen één seconde doorzien!

kom voor de dag als kinderen van het licht

Natuurlijk, je kunt zeggen: ja, de mensen zoeken altijd wat, om zich er maar van af te kunnen maken. Ook waar. Maar dan nog mogen wij niet leunen op slechts de schone schijn. De naam van Christus is in geding, de geloofwaardigheid van zijn boodschap! Hoeveel mensen lezen nog de Bijbel? Levende christenen zijn voor heel wat mensen de enige 'bijbel' die ze nog lezen! Dat geldt zeker van Moslims. Hun beeld is: Nederland is een christelijk land. En wat zien ze: een verrotte cultuur, met seks op tv en halfblote vrouwen op straat. De conclusie is snel getrokken: christenen??? Laten we dus vriendschappen aangaan met onze islamitische naasten! Laat het hen *zien*: zó zijn christenen, mensen die de naam van Christus met recht mogen dragen. Zo is Christus zelf! Kom *voor de dag* als kinderen van het licht. Wat doen we integendeel vaak: we doen ons uiterste best om er vooral wel bij te horen, niet uit de pas te lopen, niet op te vallen. Bewust zoeken naar manieren om Christus te laten zien, dat kost inderdaad energie, moed, geloof. Maar Jezus zelf zei het ons al: "Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie *goede daden zien* en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel" (Matt. 5:16)!

Ds. Klaas van den Geest is predikant van de Gereformeerde Kerk te Hengelo.

Geloof in een nieuwe missie (1)

De toekomst van de kerk heeft een verleden. Want de Heilige Geest blijft mensen als u en ik aansturen in bijbelse waarheidsvinding. Eerlijke, onbenauwde beeldvorming van ons vroegere missionaire optreden is onontbeerlijk om betrokken en verantwoord verder te gaan. In de zeventiende eeuw zochten wij als gereformeerden opnieuw naar houvast, ook in de uitvoering van onze zendingsofdracht. Kerken kwamen tot een heldere identiteit voor mondiale inspanningen temidden van allerlei volken. Deze zoektocht blijft instructief. Het verleden legt niet alleen uit waar wij als kerken staan en waar u en ik aan beginnen of waar we mee doorgaan, het helpt tegelijk om de integriteit van Christus' kerk wereldwijd te demonstreren.

L.J. Joesse ■

In drie artikelen willen we stilstaan bij de vraag, hoe gereformeerde kerken haar missionaire profiel ontwikkelden in een tijd van mondiale verbreding van haar horizon. Daar zij zich profileerden tegenover enerzijds de rooms-katholieken en presbyteriaanse kerken anderzijds, geven we eerst aandacht aan de rooms-katholieke benadering. In een tweede artikel komen onze presbyteriaanse broeders en zusters in beeld, met wat zij met een vleug nostalgie vandaag hun 'prophetisch calvinisme' noemen. Daarna komen onze gereformeerde intentie en activiteiten aan bod, uitlopend op conclusies die onze kerkelijke positie en aanpak kunnen verhelderen en onze inzet voor missionaire projecten mogelijk versterken.

Actueel

Na de middeleeuwen wist iedereen zich voor nieuwe vragen gesteld. We noemen er een paar. Het probleem groeide of mondiale uitbreiding van de christelijke religie met politiek en militair geweld gepaard mocht gaan. Wat was de relatie tussen politiek en kerk? Voorts rees de vraag, welke kerk probeer je overzee neer te zetten, met welke kwaliteit en grenzen? Konden vrome rooms-katholieken aan het avondmaal en konden hun kinderen overzee in een gereformeerde kerk worden gedoopt? Of omgekeerd, konden gereformeerden in de bediening van de mis deelnemen en in die van lutheranen? Bovendien was er het vraagstuk wie een pas gestichte kerk overzee zou aansturen: konden

kerkleden dat zelf, of hadden ze daar de leiding van Nederlandse kerken bij nodig? Hoe behandel je trouwens een andere, nieuwe kerk ver weg?

deze zoektocht blijft instructief

De nieuwe kerk stond overzee verder voor de vraag in hoeverre kritiek op overheden geoorloofd was, bijvoorbeeld wanneer ziekten (denk vandaag aan aids) onvoldoende werden bestreden. Konden diakenen dan artsen in dienst nemen, of slechts de ziektekosten betalen van kerkleden en ook van allerlei burgers in armoede? Of moest zij zich beperken tot prediking? Hoever ging de taak van de kerk voor heel de samenleving? Was de moraal en mentaliteit slechts van eigen kerkleden of ook van iedereen in beeld? Deze vragen van een nieuwe tijd zijn gemakkelijk te vermenigvuldigen om de historische werkelijkheid dichterbij te brengen. Deze alleen al maken duidelijk voor welke opgave wij en andere kerken stonden.

Nieuwe tijd

Het leven in de zeventiende eeuw kreeg nieuwe impulsen. Door zeereizen en ontdekkingen openden zich nieuwe perspectieven. Technische veranderingen brachten versneling en een gemakkelijker leven. Nieuwe scheepstypen werden in de Nederlanden

gebouwd. Fregat, fluitschip en pinas garandeerden een snellere overtocht, zeker naar West-Indië. Dat omvatte Brazilië, de Caraïbiën en Noord-Amerika. De explosieve zeevaart van Nederlanders met hun wendbare schepen bevorderde directer, snellere communicatie tussen Europa en andere volken. Amerika kwam als een aantrekkelijke nieuwe wereld met haar naties voortdurend over de tafel in gesprekken. Indianenvolken spraken tot de verbeelding van velen in de Republiek. Uit de nieuwe mogelijkheden om heidense naties te bereiken, las de kerk haar missionaire opdracht af. Toeval werd buitengesloten omdat alles, natuur en geschiedenis, nog geheel religieus als een goddelijke fingerwijzing werd opgevat. De Reformatie had bovendien een kerkelijke breuk voltrokken in het besef dat er nog iets als een corpus christianum, een christelijk gemeenebest, zou bestaan. Er was voortaan niet slechts één kerk in Europa. Bovendien, die ene rooms-katholieke kerk had niet elke regering meer in haar greep.

Diverse protestantse kerken deden haar intrede, velen behoorden trouwens helemaal niet meer bij een kerk omdat gedoopt-zijn, kerklidmaatschap en burgerschap werden gescheiden. De samenleving raakte verdeeld, de politiek kwam los van de middeleeuwse kerk. Verschillende kerken kregen een zelfstandig bestaan, tenzij een kerk haar middeleeuwse positie, dus haar centrale rol niet wilde prijsgeven. Een volgende stap in dit historische voortschrijdende inzicht kon zijn dat niet alleen overheid en kerk, maar ook geloof en kerk zouden worden ontkoppeld zodat men niet meer op gezag van de kerk, maar op grond van eigen verstandig nadenken zou gaan geloven. Het maakte ook een eventueel volgende stap mogelijk, namelijk om voortaan los van traditie slechts persoonlijk en individueel tot ware of waarachtige Godsverering te komen. Gereformeerde kerken dienden in ieder geval in deze tijd van verandering eigen bestaansrecht ook in missionair opzicht te demonstreren.

Canada

Franse kolonisatie van gebieden in Canada leverde voor de rooms-katholieke kerk een karakteristiek missionair profiel op. Vanaf 1598 begonnen Fransen plantages te ontginnen in zowel de vallei van de Sint-Laurensrivier als Acadia (nu Nova Scotia) sinds 1602. Daarin speelden hugenoten een rol van betekenis. De Franse koning gaf kooplieden vergunning zich er te vestigen en stelde één gouverneur aan voor beide regio's. De nederzetting van Quebec werd zetel van de koloniale regering. Er ontstond in wat Nieuw-Frankrijk heette, een dubbelbestuur. Kooplieden richtten een handelscompagnie op en werden heer en meester over hun plantages. Zij stempelden er aanvankelijk de betrekkingen met vele Indiaanse volken. Pierre de Chauvin uit Dieppe en heer van Honfleur trad in de voetsporen van de vroegere

admiraal Caspar de Coligny in de uitvoering van kolonisatieplannen. Franse handelsondernemingen bestonden veelszins uit hugenotenkooplieden, veelal uit de steden Dieppe, La Rochelle en Rouen uit de gemeente van dominee L' Escherpierre, later predikant in Delft. Zij stonden in nauw contact met kooplieden in Vlissingen zoals de gebroeders Lampsins. Deze hugenoten vormden in de kolonie een machtig handelsbestuur naast dat van de koloniale regering. De Franse koning stelde met zijn gouverneur en vertegenwoordigers van de Franse kerk, vooral jezuïeten, een koloniale raad in voor politiek en militair beleid.

Tot 1632 was er voor hugenoten voldoende politieke ruimte voor eigen samenkomsten, o.a. op de schepen in de Sint-Laurensrivier. Deze bestonden uit bijbellezing, prediking, gebed en liederengezang, waarom hun kerkdiensten zangdiensten of 'chanteries' werden genoemd. Vooral in de regio van Acadia organiseerden ze publieke samenkomsten, meest in familiekring. Door de komst van enkele predikanten werden deze publiek en collectief ingericht. De rooms-katholieke kerk kreeg echter door haar kerkpolitieke leiders steeds meer zeggenschap over het publieke domein. De koloniale regering dwong geestelijken in Acadia om de mis ook voor hugenoten toegankelijk te maken. Waarschijnlijk beperkten hugenoten zich daar temidden van de Micmacs onder leiding van Pierre du Gua in hun familiale en collectieve samenkomsten tot bijbellezingen, gebed en gezang. Regelmatig gebrek aan predikanten had tot gevolg dat zij inderdaad in misbedieningen participeerden om zich ook door dat sacrament te laten bemoedigen.

In hun relaties met vele Indiaanse naties deed zich een verschil in benadering voor. Hugenoten gingen er van uit dat hun handelspolitieke gezag over deze naties slechts daar kon gelden waar ze met een natie een verdrag hadden gesloten. Vanuit Parijs werd de gouverneur, markies Mesgouez, in 1598 echter betiteld als eigenaar van het in beslag genomen gebied, eigenaar ook van volkeren in Nieuw-Frankrijk. Zij werden dan ook zonder meer in Parijs tot de Franse onderdanen gerekend. Daarom werd een politiek beleid opgezet om Canada tot een agrarische samenleving te maken met het Frans als voertaal en op Franse leest geschoeid, omdat men eigen cultuur groter waarde toedichtte dan die van Indiaanse naties. Hugenoten poogden zoveel mogelijk in hun omgang met Indianen omgekeerd aansluiting te vinden bij en gebruik te maken van Indiaanse talen en culturen, vooral van de Huron- en Montagnais-natie die binnen de Indiaanse volken als bemiddelaars optraden.

Na 1632 kon Samuel de Champlain als koloniaal gouverneur zijn beleid doorzetten met steun van de Franse koningen en jezuïeten. Als kroon op zijn streven werd in 1663 een bisschop voor Nieuw Frankrijk benoemd. Deze kreeg na de gouverneur de tweede stem in de koloniale raad.

Missionaire kerk in Canada (1600-1700)

Voor al jezuïeten bepaalden het missionaire optreden van de kerk in Canada. Aanvankelijk werden twee richtingen ingeslagen. Franse jongeren werden onder aandrang van hugenoten opgevoed door Indiaanse oudsten om zich de native taal en cultuur eigen te maken. Deze bleken later te vervreemden van de Franse taal en cultuur als 'wild colonial boys'. Omgekeerd werden Indiaanse jongeren op gezag van jezuïeten als Indiaanse stamvertegenwoordigers behandeld en naar Frankrijk gezonden om zich de Franse cultuur aan te meten. Verzet van de Franse kerk tegen 'verwilderde' jongeren had tot gevolg dat de benadering voortaan op één spoor werd gezet. Indianen kregen de Franse cultuur opgelegd, hun jongeren werden in Quebec opgeleid. De handelsminister Richelieu besliste vanuit Parijs dat zij als toekomstige kerkleiders geen onderricht in Latijn en Grieks nodig hadden. Dat was verspilling van tijd en energie. Jesuïeten legden voorts dubbeldorpen aan. Naast de stamhuizen en gemeenschappen van Indianen bouwden zij eigen dorpen. Bekeerde Indianen konden daar kerk, school, ziekenhuis en winkels bezoeken en er met de kerkleiders in de tuinen werken ter voorziening in eigen levensonderhoud. In sociaal, anders dan bestuurlijk, opzicht ontstond er vermenging van de bevolking, vooral door scholing en huwelijk. Zo ontstond 'Sainte-Marie among the Hurons' als eerste missiepost in 1639 naast de behuizingen van de Huron, naar toenmalig Frans besef een bewijspplaats van technologische superioriteit en christendorp (nu een museum) aan de Wye river in Ontario. Als tweede christelijke dorpsgemeenschap verrees 'Villa Maria' bij Quebec.

Aldus werd segregatie, een politieke maar geen sociale apartheid onder Indiaanse naties ingevoerd. Vijandige stammen als de Iroquois zochten geestelijken te doden. Enkelen van hen werden gevangen genomen, zoals Isaäk Jogues. Door Nederlanders werden ze bevrijd daar deze omgingen met alle naties, zowel de Mohawk als hun fervente tegenstanders de Mahican Indianen aan de bovenloop van de Hudson. Deze leidden een half nomadisch bestaan en kwamen daarom ook bij de grote meren.

Politiek was er in het huidige Canada dus voor Indianen sprake van een dubbelbestuur, hoezeer de kerk Indiaanse dorpen geleidelijk inpalmdde door sociale verbondenheid. Daarom stimuleerden de Fransen gunstig gezinde Indiaanse naties tot steeds meer sociale eenheid als heidense en christelijke gemeenschappen. Deze politieke segregatie trof in de zeventiende eeuw vooral de Huron. De actuele Franse neiging tot politieke en sociale zelfstandigheid, het patriotisme in Canada had dus historisch een kerkelijke of religieuze voedingsbodem.

Export van de Franse cultuur bleek behalve in kerkpolitieke maatregelen vooral in het verstrek-

ken van wapens, alcohol en in een verbod op het gebruik van sauna's dat onder Indiaanse naties gold als een ritueel tot uitzuivering van boze gedachten en geesten. Vooral jezuïeten wierpen zich op als fervente tegenstanders van dit reinigingsgebruik en als voorstanders van de apartheidspolitiek waardoor naast eigen kerk, school, ziekenhuis en winkels zelfs een eigen christelijke begraafplaats werd afgepaald van de Indiaanse wereld. Door verspreiding van wapens kwamen uiteindelijk ook Iroquois onder Franse invloed en bestuur, hoezeer ze zich eerst als de felste tegenstanders van Fransen en Huron hadden bewezen.

Bekering van Indianen werd destijds gemeten naar het praktiseren van rooms-katholieke gebeden, regelmatig kerkbezoek en participatie in misbedieningen en andere kerkculturele activiteiten. Diverse Canadese historici menen vandaag dat er ondanks de vorming van een uiterlijke en elitaire christelijke bovenlaag vanaf het begin onderhuids een authentiek culturele Indiaanse onderstroom in de koloniale samenleving aanwezig bleef en zich verder ontwikkelde.

Samenvatting

De Franse afscheidingsbeweging in Canada en haar hang naar absoluut zelfbestuur heeft historisch gezien religieuze wortels. De missionaire kerkpolitiek van rooms-katholieken, in het bijzonder van jezuïeten, heeft daarvoor in de zeventiende eeuw een kerkelijke, zij het mogelijk niet duurzame, basis gelegd. Destijds ontwikkelde de kerk in ieder geval nationalistische sentimenten.

De missionaire benadering van de Franse rooms-katholieke kerk en van jezuïeten valt daarom voor wat het zeventiende-eeuwse betrekkingen met Indiaanse naties in Canada betreft, als een imperialistische te typeren. Uiterlijke overheersing van de Franse taal en cultuur verdrong de nationale van diverse Indianenvolken. In politiek opzicht koos de kerk partij in bestaande relaties tussen stammen en volken. Hugenoten kregen aanvankelijk publiek de ruimte om aan hun uitleg van het evangelie en publieke samenkomsten die door buitenstaanders werden opgevat als zangdiensten, gestalte te geven. Maar het koloniale handelsbestuur, de regering en het kerkbeleid vielen steeds meer samen onder rooms-katholiek bewind. De regie werd gevoerd vanuit Parijs. Daardoor verzwakte het handelspolitiek bestuur van hugenoten. Kerk, koloniale politiek en Indiaanse dorpsamenlevingen werden na 1632 geheel met elkaar vereenzelvigd ten gunste van rooms-katholieke overheersing in Canada. Sindsdien intensiverden zich de missionaire activiteiten van de rooms-katholieke kerk waardoor er destijds weinig Indiaanse naties vertrouwd raakten met het protestantse geloof.

Dr. L.J. Joosse is zendinghistoricus en predikant van de Gereformeerde Kerk te Groningen-West.

Geref. Kerkboek

gezing 171:

Wees stil voor het aangezicht van God

Het lied 'Be still in the presence of the Lord' werd geschreven door David J. Evans. Hij werd in 1957 geboren en maakte op jonge leeftijd de keuze voor de Heer. Hij is werkzaam als pianoleraar en ook als onderzoeker op muziekgebied.

J. Smelik ■

171 Wees stil voor het aangezicht van God

David J. Evans

- 2 Wees stil, want de heerlijkheid van God omgeeft ons in dit uur. Wij staan nu op heilige grond, waar Hij verschijnt met vuur. Een eeuwigdarend licht straalt van zijn aangezicht. Wees stil, want de heerlijkheid van God omgeeft ons in dit uur.
- 3 Wees stil, want de kracht van onze God daalt neer op dit moment. De kracht van de God die vergeeft en ons genezing brengt. Niets is onmogelijk voor wie gelooft in Hem. Wees stil, want de kracht van onze God daalt neer op dit moment.

David J. Evans
vertaling Peter van Essen

Het lied 'Be still for the presence of the Lord' werd in 1986 gepubliceerd in het eerste deel van de bundel *The Songs of Fellowship*, een serie liedbundels met *worship songs* ('aanbiddingslieden') uit heden en verleden. Het lied behoort tot een van de populaire songs uit de afgelopen decennia. In Nederland werd het lied bekend via een vertaling van Peter van Essen. Deze vertaling verscheen zo'n tien jaar geleden in de bundelreeks *Opwekkingsliederen*. Van Essen volgt daarin de oorspronkelijke tekst nauwgezet.

Tekst

Over het lied heeft Evans gezegd: 'Be still' is geschreven in 1985 in Winchester (GB) en werd op één avond voltooid. Er zijn verschillende bijbelplaatsen in dit lied waaraan gerefeerd wordt (zoals Mozes bij de brandende braamstruik). Het bijbelgedeelte dat me het meest ertoe aanzette om dit lied te schrijven, is dat over Jakob bij Bethel - Genesis 28 vers 11-19 - en in het bijzonder vers 16 en 17: 'Toen werd Jakob wakker. "Dit is zeker," zei hij, "op deze plaats is de HEER aanwezig. Dat beseft ik niet. ... Wat een ontzagwekkende plaats is dit!"

De boodschap van dit bijbelgedeelte is volgens Evans dat God gemakkelijk een vanzelfsprekendheid kan worden in ons dagelijks leven, waardoor we het gevoel van verwondering en eerbied verliezen. Het lied - zo zegt Evans - wil ons aanmoedigen om wakker te worden uit onze ingedutte geesteshouding en tot een fris besef te komen van de ontzagwekkende en grootse realiteit dat wanneer we samengekomen zijn voor de aanbidding, Hij in al zijn pracht en glorie, genade en barmhartigheid belooft in ons midden aanwezig te zijn.

Het waardevolle van dit lied is m.i. dat het ons nadrukkelijk wijst op een essentieel liturgisch gegeven: in de kerkdiensten staat de gemeente voor het heilig aangezicht van God. Dat maakt een kerkdienst dus tot iets anders dan bijvoorbeeld

beeld een hoorcollege (compleet met beamer als leer-hulpmiddel) of een gezellig samenzijn waar de heilige boodschap in een entertainmentverpakking gepresenteerd wordt.

dit lied kan ons wellicht tot een ander inzicht en een andere houding brengen

Nu zou je dit lied heel goed kunnen gaan duiden vanuit specifiek evangelicale opvattingen en achtergronden. Laat ik echter wijzen op het gegeven dat dit lied nadrukkelijk aan de orde stelt wat in veel evangelische gemeenten ondergesneeuwd is, namelijk de bijbelse notitie dat Gods machtige aanwezigheid de mens tot eerbied en stille verwondering moet brengen. En nu haast ik me hierbij op te merken dat gereformeerde kerken zich op dit punt doorgaans nauwelijks onderscheiden van evangelische gemeenten. Dit lied kan ons op dit punt dus wellicht tot een ander inzicht en een andere houding brengen. In dit verband valt op

te merken dat daarbij het gebruik van woord, toon, gebaar en visueel materiaal niet indifferent is en betere, meer serieuze aandacht verdient. Maar dat is een onderwerp apart en valt buiten het kader van een liedbespreking.

Melodie

David J. Evans schreef niet alleen de tekst, maar componeerde ook de melodie. Binnen de lichte muziekpraktijk heeft de melodie zijn kwaliteiten en ook zijn er goede arrangementen voor o.a. koor gemaakt. Maar wanneer je de melodie voor gemeentezang (volkszang) gaat gebruiken, wordt hij m.i. te oninteressant en zwak. Dat het geen sterke gemeentezangmelodie is, komt ook tot uiting in de hele noten, gevolgd door een kwartnoot rust bij de overgangen van de regels 2 naar 3 en 4 naar 5. Binnen de context van een gemeentezangmelodie levert dat onnatuurlijk lange rusten op, die - wanneer ze niet opgevuld worden door een instrumentale begeleiding - doelloos in de lucht hangen.

Dr. Jan Smelik is hymnoloog-musicoloog en woont te Zuidhorn.

HOOFDREDACTEUR:
Prof. Dr. B. Kamphuis

EINDREDACTEUR:
Dr. E.A. de Boer

OVERIGE REDACTIELEDEN:
Dr. A.L. Th. de Bruijne, Drs. I.D. Haarsma,
Prof. Dr. G. Kwakkel, Drs. B. Luiten,
Prof. dr. S. Griffioen, J. Westert.

MEDEWERKERS:
J.J.D. Baas, J.M. de Jong, Ds. G. Riemer,
Dr. J. Smelik, Drs. H. Veldman

**BESTUURSLEDEN STICHTING
DE REFORMATIE:**
A. Verhoeff (voorzitter),
Drs. B. Bos (secretaris),
F.H. Haveman (penningmeester)

BLADMANAGEMENT:
Mevrouw M.T. Kremer
Scholma Druk bv, Postbus 7
9780 AA Bedum, tel. 050 3013636

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur
per
E-mail: reformatie@scholma.nl, ingeval per
post via bovengenoemde postbus.
Uitgever: Print Media bv, Bedum
Technische realisatie:
Scholma Druk bv, Bedum

**ADMINISTRATIE EN
ADVERTENTIES:**
Scholma Druk, postbus 7,
9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3013636.
Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl
Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:
€-49,95 per jaar
studenten €-19,50;
buitenland €-130,00
- abonnementsjaar loopt van
1 januari t/m 31 december
- opzegging van het abonnement dient 1
maand voor aanvang van het nieuwe abon-
nementsjaar schriftelijk of per e-mail te
geschieden (voor 1 december)
Losse nummers €-1,50 (incl. porto).

De Reformatie is op Daisy
cd-rom verkrijgbaar bij de
Chr. Blindenbibliotheek voor
blinden en slechtzienden. Tel.
(0341)-565477.

ADVERTENTIES (acquisitie en verkoop):
J. Hoogenboom, tel. 050-4091204,
fax 050-4091252
e-mail: info@hoogenboom-communicatie.nl
Prijs: €-0,45 per mm.
Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de uit-
gever is het niet toegestaan artikelen uit dit
blad over te nemen.

Web: www.dereformatie.nl
ISSN 0165-5191

Jaloers

In *X[ist] in Christ* schrijft de psychotherapeute Carianne in antwoord op de vraag van een jongere:

T. Groenveld ■

Jaloezie is een venijnig gif in iemands leven. Het werkt verstikkend, zoals jezelf ook merkt. De Bijbel zegt in Spreuken 14:30: “Een tevreden geest geeft je goede gezondheid, jaloezie knaagt aan je botten.” Mensen die jaloers zijn, zijn altijd bezig zichzelf te vergelijken met de mensen om hen heen en ze zijn vaak niet tevreden met wie ze zijn of wat ze hebben. De maatschappij waarin we leven is gericht op geld, macht en de beste willen zijn. We moeten de top bereiken en het maakt niet uit wie we hierbij kwetsen. Ongezonde competitie zorgt ervoor dat we uit balans raken. We moeten ons op ons eigen leven concentreren en niet op het leven van anderen. Dus: stoppen met vergelijken. God heeft jou gemaakt zoals je bent en Hij zei: “Het is zeer goed”. Waarom zouden we daaraan twifelen. Hij heeft een ander gemaakt

en zei ook: “Het is zeer goed”. Hij zei niet: “Oh, deze is beter gelukt en die vind ik mooier en liever”. Nee, Hij vindt ons allemaal even mooi en lief. Van Hem mogen we de bevestiging ontvangen die geen enkel mens op deze aarde aan ons kan geven. (...)

Jezus zegt dat we in Gods Koninkrijk pas werkelijk groot zijn als we onszelf vernederen en klein maken. Geef al je gevoelens van jaloezie en afgunst aan de Hemelse Vader, want alleen Hij kan ze werkelijk wegnemen. En besef: de ander wordt niet méér gezegend dan jij. Hij of zij wordt ánders gezegend dan jij! God heeft voor jou Zijn eigen plan. Hij wil dat jij jouw leven leidt en niet dat van een ander. Hij houdt van jou om wie jij bent en Hij zal je nooit verlaten!

Open vensters tussen pastoraat en psychiatrie

Een pastoraal werker is geen hulpverlener. Een hulpverlener is geen pastoraal werker. Beiden hebben eigen verantwoordelijkheden. Toch hebben ze elkaar hard nodig.

Op DV zaterdag 10 februari organiseert Eleos (*regio Midden*) een thema-bijeenkomst voor ambtsdragers en pastoraal werkers (met name ook predikanten) over de samenwerking tussen het pastoraat en de psychiatrie. *Wat hebben ze elkaar te zeggen? Wat kunnen ze van elkaar leren?*

Voor meer informatie: zie www.eleos.nl.
U kunt ook contact opnemen met mevr. G. Groen, tel. (033) 453 01 48 of gerda.groen@eleos.nl

Wanneer: 10 februari van 9.30 – 13.30 uur
Waar: Veluwehal in Barneveld
Opgave uiterlijk maandag 5 februari. Aan deelname (incl. lunch) zijn geen kosten verbonden.

www.eleos.nl

Noordburgum - beroepen:
J.M. Haak te Ulrum

Door de **classis Harderwijk** naar artikel 8 van de kerkorde (toelating zonder theologische opleiding) **beroepbaar gesteld:** S. de Bruine.
Adres: Stanleystraat 4,
3772 KD Barneveld,
tel: 0342-422614
(na 19.00 uur),
e-mail:
sytzedebruine@filternet.nl